

Deltagardemokrati

I deltagande demokrati har medborgare möjligheten att påverka beslutsfattandet också mellan valen. Förutom yrkespolitiker kan varje medborgare delta i beslutsfattande, så att makten inte ska fördelas ojämnt i samhället.

Till deltagardemokrati hör deltagande i beslutsfattande i skolan, arbetet, hemkommunen och på samhällsnivån. Att rösta är endast ett sätt att påverka bland många andra.

Demokratisk verksamhet borde förekomma dagligen, till exempel kan det innebära deltagande i medborgarorganisationers och sociala rörelsers verksamhet. Även kortvariga kampanjer och evenemang är viktiga kanaler för påverkan. Individens deltagande i beslutsfattandet i den egna livsmiljön lyfts fram.

Liberalism

Liberalism eller ideologin om frihet betonar individens rättigheter och ansvar om sig själv. I liberalism vill man också att ekonomin ska kunna fungera helt fritt. Staterna skulle inte få begränsa handeln och företagets verksamhet med skatter och tullar.

Direktdemokrati

Till direktdemokrati hör till exempel folkomröstningar, där medborgarna röstar för eller emot ett enskilt ärende (som i Schweiz), medborgarinitiativ där medborgarna får föreslå ändringar av lagstiftningen samt medborgarbeslut. Tanken är att ge medborgarna möjligheten att direkt påverka beslut.

Direktdemokrati kan användas som en del av representativ demokrati, såsom i Finland genom medborgarinitiativ.

Motdemokrati

Motdemokrati betyder sådant demokratiskt deltagande där medborgaren betraktar, övervakar och ifrågasätter beslutsfattande och maktutövning i samhället. Syftet är att förändra saker genom handlingar, inte enbart genom diskussioner. Handlingar understryks i situationer där beslutsfattare har gett upphov till misstro hos folket.

Sätt att påverka är till exempel demonstrationer, uttåg i protest, att ta ställning i internet, organisationsverksamhet samt aktivism. Till metoderna kan också höra verksamhet som klassificeras som olaglig, såsom civil olydnad.

Diktatur

Med diktatur avses en stat där makt utövas endast av ett parti eller en ledare. Andra partier är helt förbjudna.

I totalitaristisk diktatur sträcker sig statens makt överallt i samhället. Individen har inga rättigheter, utan varje människas uppgift är att betjäna staten. I totalitarism finns ingen åsiktsfrihet eller yttrandefrihet.

Den största delen av informationen är propaganda. Medborgarna styrs med sträng disciplin och till och med rädsla. Till exempel finns det på alla arbetsplatser människor som i hemlighet övervakar vad människor talar om. Om en människa säger fel saker kan man döda honom eller henne eller föra honom eller henne till fängelse.

Socialism

Socialism som uppkom under 1800-talet uppstod ur tanken att klassamhället var orättvist.

Enligt socialismens ideal ska staten äga alla företag, trafikmedel, fabriker, banker och jordbruk osv. Människorna har ingen egendom, utan allt är gemensamt. Till exempel skulle vinsten från en fabrik inte längre ges endast till fabriksägarna, utan staten skulle dela den jämnt till alla medborgare.

I slutet av 1800-talet började man grunda arbetarpartier runt om i Europa. De socialdemokratiska partierna ville förbättra arbetarnas ställning demokratiskt, genom att delta i val och stifta nya lagar. På krav av fackföreningar och arbetarpartier fick arbetarna bättre rättigheter: användning av barnarbetskraft begränsades, arbetarskyddet förbättrades och den dagliga arbetstiden begränsades till åtta timmar.

Nationalism

Nationalism förändrade människornas på 1800-talet. Enligt nationalism hör alla människor till en större grupp, ett folk. Med folk avsågs människor som bor i samma område och som har ett gemensamt språk samt gemensam religion och historia. Till nationalism hörde även tanken om att det egna folket är bättre än de andra folken.

Nationalism är en kontroversiell ideologi. Den leder alltid till tvister om vilka som hör till folket och vilka som är utomstående. I värsta fallet kan nationalism leda till att man försöker förrinta alla människor som definierats som utomstående, antingen genom att flytta människor bort från ett område eller med våld.

I världen finns inte ett enda område med endast ett enhetligt folk. Man kan säga att målet för nationalism är helt omöjligt, eftersom man inte kan göra alla människor likadana. Å andra sidan kan nationalism också ha goda effekter. Till exempel skulle Finland inte vara en självständig stat utan nationalismens påverkan.